

NORGES HØYESTERETT

Den 5. desember 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01893-A, (sak nr. 2005/669), sivil sak, anke,

Lisa AS

(advokat Svein-Dag Karlstad – til prøve)

mot

Arbeidsfellesskapet Spenncon AS

Brødrene Ulveseth Murmester-

forretning AS

Lars Jønsson AS

(advokat Magne Revheim)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder spørsmål om kravet til kontradiksjon er tilsidesatt i en voldgiftssak om utførelse av en entreprise, og om virkningen av en eventuell feil kan begrenses til opphevelse av erstatningsutmålingen for den aktuelle erstatningsposten.
- (2) Saken har sin bakgrunn i en avtale om utbygging av Sartor Senter utenfor Bergen. Lisa AS var byggherre og Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS – i det følgende ofte kalt Arbeidsfellesskapet – var totalentreprenør for prosjektet. Arbeidet ble ferdigstilt i 1999.
- (3) Det oppsto tvist mellom partene om betaling for endringer som ikke var godkjent av byggherren. Arbeidsfellesskapet reiste søksmål for voldgiftsretten med krav om vederlag for de omstridte postene. Lisa gikk til motsøksmål, blant annet med krav om erstatning for mangler ved et gulv på 4500 m² som var belagt med terrazzofliser. Vår sak gjelder bare denne delen av motsøksmålet.
- (4) I motsøksmålet for voldgiftsretten la Lisa ned påstand om å bli tilkjent erstatning for ”kostnader til utbedring av gulv med terrazzofliser etter rettens skjønn og begrenset oppad til kr 6 778 500”. Arbeidsfellesskapet bestred at det forelå en erstatningsbetingende

mangel, men reiste ikke innsigelser mot beregningen av kravet. Voldgiftsretten avsa 26. august 2003 dom hvor domsslutningen i motsøksmålet lyder slik:

- ”1. **Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmester-Forretning AS og Lars Jønsson AS dømmes – in solidum – til innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse å betale til Lisa AS kr 2 611 174 – kronertomillionsekshundreogellevetusenethundreogsyttifire – eksklusive merverdiavgift med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer etter lov 17. desember 1976 om renter ved forsinket betaling m.m., for tiden 12% p.a.**
2. **Hver av partene bærer sine omkostninger.”**

- (5) Voldgiftsretten kom til at skaden på terrazzoflisene skyldtes forhold som entreprenøren hadde ansvaret for, og at Lisa hadde krav på erstatning for de nødvendige kostnader med å få utbedret mangelen. Retten la i samsvar med Lisas påstand til grunn at kostnadene med fullstendig ombygging av gulvet ville bli 6 778 500 kroner, men fant at en total utskiftning straks ville være uforholdsmessig, jf. NS 3431 punkt 37.5. Retten mente at bare rundt 90 m² av gulvet måtte skiftes med en gang. Områder av gulvet på 558 m² og 1500 m² ville først trenge å bli skiftet ut etter henholdsvis 5 og 15 år, og erstatningen for disse delene ble neddiskontert. De resterende delene av gulvet mente voldgiftsretten at det ikke var behov for å skifte i det hele tatt fordi dette ikke var ”potensielt trafikkareal”. Den samlede erstatningen for mangelen ved gulvet ble på denne bakgrunnen fastsatt til 1 851 126 kroner.
- (6) Ved stevning 11. november 2003 for Midhordland tingrett krevde Lisa opphevelse av den delen av voldgiftsrettens dom som gjaldt erstatningsutmålingen for det mangelfulle gulvet. Lisa anførte at voldgiftsretten hadde gått utenfor sitt mandat og partenes påstander når den reduserte erstatningsbeløpet til tross for at den fant at hele gulvet var mangelfullt lagt, og at Lisa verken var gitt oppfordring eller anledning til å kommentere de rettslige grunnlag, rettsfakta eller bevis som voldgiftsretten hadde lagt til grunn ved utmålingen.
- (7) Tingretten avsa 18. juni 2004 dom (feilaktig benevnt kjennelse) med slik domsslutning:
- ”1. **Voldgiftsrettens dom i motsøksmålet pkt I for så vidt gjelder utmåling av erstatning for mangelfullt terrazzogulv og pkt 2 oppheves.**
2. **Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning og Lars Jønsson AS dømmes til å betale Lisa AS sine omkostninger for tingretten med kr. 103.296 innen 14 dager etter kjennelsen er forkynt.”**
- (8) Tingretten fant at kravet til kontradiksjon var tilsidesatt, og at det var adgang til å begrense opphevelsen av voldgiftsdommen til erstatningsutmålingen for den aktuelle erstatningsposten.
- (9) Arbeidsfellesskapet påkjærte avgjørelsen til Gulating lagmannsrett. Jeg bemerker at siden tingrettens avgjørelse skulle ha vært benevnt dom, skulle rettsmidlet ha vært anke, men det har ingen betydning for saken her. Etter at det hadde vært avholdt muntlige forhandlinger, avsa Gulating lagmannsrett 26. januar 2005 kjennelse med slik slutning:
- ”1. **Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS frifinnes for kravet om opphevelse av voldgiftsrettens**

dom i motsøksmålets pkt 2 om utmåling av erstatning for mangelfullt terrazzogulv.

- 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler Lisa AS til Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS kr. 124.448 – kronerett hundreogtjuefire tusen fire hundreogfortiåtte innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.**
- 3. I saksomkostninger for tingretten betaler Lisa AS til Arbeidsfellesskapet Spenncon AS og Lars Jønsson AS kr. 113.233 – kronerett hundreogtrettentusen to hundreogtrettitre – innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.”**

- (10) Også denne avgjørelsen skulle ha vært truffet ved dom. Lagmannsretten fant at det ikke var adgang til å oppheve den delen av voldgiftsdommen som gjelder erstatningsutmålingen uten samtidig å oppheve avgjørelsen av ansvarsspørsmålet. Siden Lisa bare hadde lagt ned påstand om delvis opphevelse og ikke ønsket fullstendig opphevelse, realitetsbehandlet ikke lagmannsretten spørsmålet om det forelå saksbehandlingsfeil ved voldgiftsrettens avgjørelse.
- (11) Lisa har anket avgjørelsen til Høyesterett og har anført at lagmannsretten begikk en rettsanvendelsesfeil da den kom til at det ikke var adgang til å oppheve voldgiftsdommen i samsvar med påstanden. I anken ble det også anført at voldgiftsretten hadde gått ut over partenes påstander, anførsler og påberopte bevisfakta, og at den ikke hadde latt partene få anledning til å uttale seg om nye anførsler og nytt faktum som retten hadde lagt avgjørende vekt på. Høyesteretts kjeremålsutvalg besluttet 26. mai 2005 å henvise til Høyesterett spørsmålet om delvis opphevelse og anførselen om at voldgiftsretten ikke hadde latt partene få anledning til å uttale seg om nytt faktum. Anken for øvrig ble nektet fremmet. For de deler av anken som er fremmet, står saken i det vesentlige i den samme stilling som i lagmannsretten.
- (12) Den ankende part, *Lisa AS*, har i korte trekk anført:
- (13) Voldgiftsretten begikk en saksbehandlingsfeil da den under erstatningsutmålingen bygde på fakta som ikke hadde vært underlagt kontradiktorisk behandling. Dette gjelder særlig tidspunktet for når skader sannsynligvis ville inntre, størrelsen på neddiskonteringsfaktoren og det forhold at det ikke var behov for å skifte ut 2350 m² av flisegulvet. Lisa hadde tilkjennegitt en forutsetning om at hele gulvet måtte skiftes ut, og dette var ikke bestridt av Arbeidsfellesskapet. Lisa hadde da ingen foranledning til å kommentere de nevnte faktiske forhold. Når voldgiftsretten likevel la avgjørende vekt på forholdene uten å gi Lisa et forvarsel, handlet den i strid med tvistemålsloven § 460, som foreskriver at voldgiftsretten før avgjørelsen må gi partene anledning til å uttale seg. Det er sannsynlig at feilen har hatt innflytelse på utfallet, jf. tvistemålsloven § 468 første ledd nr. 3.
- (14) Lisa ønsker bare at den delen av voldgiftsdommen som gjelder erstatningsutmålingen, skal oppheves, ikke den delen som gjelder ansvarsgrunnlaget. Slik delvis opphevelse er det adgang til, jf. formuleringen ”i den utstrækning , ugyldighetsgrunden medfører” i tvistemålsloven § 467, jf. § 468. Adgangen til delvis opphevelse er ikke begrenset til situasjonen hvor det dreier seg om ulike krav, men kan også gjelde enkelte tvistepunkter i tilknytning til ett krav, som erstatningsutmåling, men ikke ansvarsgrunnlag. Prosessøkonomiske hensyn taler for at den delen av voldgiftsdommen som ikke rammes

av ugyldighetsgrunnen, bør bli stående, særlig når den – som i vår sak – var et hovedtema i voldgiftssaken.

- (15) Forutsetningen for at opphevelsen kan begrenses til erstatningsutmålingen, er at dette spørsmålet etter sin art lar seg behandle atskilt fra spørsmålet om ansvarsgrunnlag. Denne forutsetningen er oppfylt i vår sak.
- (16) Lisa AS har lagt ned slik påstand:
- ”1. **Voldgiftsrettens dom i motsøksmålet, domsslutningen pkt. 1, for så vidt gjelder utmåling av erstatning for mangelfullt terrazzogulv, og pkt. 2 oppheves.**
  2. **Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS dømmes til å betale Lisa AS sine omkostninger for Midhordland tingrett, Gulating lagmannsrett og Norges Høyesterett med tillegg av lovens morarente fra forfall til betaling skjer.”**
- (17) De ankende parter – *Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS* – har i korte trekk anført:
- (18) Voldgiftsretten har ikke lagt nytt faktum til grunn ved erstatningsutmålingen, men har bygget på opplysninger som har kommet frem under behandlingen av saken. Voldgiftsrettens konklusjon ligger innenfor det partene måtte forvente ut fra det materialet som ble presentert, særlig i sakkyndigrapporter og under befaring. Når voldgiftsrettens dommere er valgt av partene på grunn av sin særlige kompetanse, må retten i en viss utstrekning også kunne bygge på erfaringer den selv gjør seg ved befaring på stedet. Påstanden om ”erstatning etter rettens skjønn og begrenset oppad til kr 6 778 500” er en klar invitasjon til voldgiftsretten om å skjønne over erstatningsbeløpet.
- (19) Saksbehandlingen har vært forsvarlig, og den ankende part har hatt en rimelig mulighet til å kommentere de forhold som voldgiftsretten la vekt på ved erstatningsutmålingen, jf. Rt. 1990 side 8. Når Lisa ikke gikk nærmere inn på disse forholdene, skyldes det selskapet selv og ikke voldgiftsretten. Har selskapet ikke vært oppmerksom nok i forhold til den dokumentasjon, den befaring og de muligheter for påvisning som saksgjennomgåelsen ga anledning til, er det selskapets feil og risiko.
- (20) Voldgiftsretten har på denne bakgrunnen ikke begått noen saksbehandlingsfeil.
- (21) En eventuell feil har uansett ikke virket inn på resultatet. Det kreves sannsynlighetsovervekt for at feilen har virket inn, og slik sannsynlighetsovervekt foreligger ikke. Voldgiftsretten var gjennom en rapport som den ankende part hadde innhentet, kjent med den ankende parts synspunkter på at hele gulvet måtte skiftes ut.
- (22) Selv om feilen skulle ha virket inn, er det ikke adgang til delvis opphevelse når det gjelder ett og samme krav. Dessuten henger spørsmålet om erstatningsutmåling så nøye sammen med spørsmålet om ansvarsgrunnlag at de to tvistepunktene under enhver omstendighet ikke kan behandles atskilt. Når den ankende part ikke ønsker at hele den delen av dommen som gjelder mangelen ved terrazzogulvet, skal oppheves, må derfor lagmannsrettens dom stadfestes.

(23) Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS har lagt ned slik påstand:

- ”1 **Lagmannsrettens dom stadfestes.**
- 2 **Arbeidsfellesskapet Spenncon AS, Brødrene Ulveseth Murmesterforretning AS og Lars Jønsson AS tilkjennes saksomkostninger for Høyesteretts behandling med tillegg av morarenter fra forfallsdato til betaling skjer”**

(24) *Jeg er kommet til at anken bør føre frem.*

(25) Jeg ser først på spørsmålet om det ble begått en saksbehandlingsfeil i voldgiftsretten, nærmere bestemt om kravet til kontradiksjon ble tilsidesatt under erstatningsutmålingen. Som jeg har gjort rede for, gjaldt Lisas anke fire saksbehandlingsfeil, mens anken bare ble tillatt fremmet for en av dem. Jeg vil understreke at spørsmålene om retten har gått ut over partenes påstander, anførsler og bevisfakta – som ikke ble tillatt fremmet – henger nært sammen med spørsmålet om partene har fått anledning til å uttale seg om faktum som retten har lagt avgjørende vekt på. Alle spørsmålene fanges opp av det kontradiktoriske prinsipp. I avgjørelsen i Rt. 1990 side 8 på side 12 er dette uttrykt slik:

”Når lagmannsretten overveide å avgjøre saken med en begrunnelse og et resultat som avvek såvidt sterkt fra partenes prosedyre, skulle den etter min mening ha gitt partene et varsel om sine overveielser, slik at de hadde fått anledning til å uttale seg og til eventuelt å tilby ytterligere bevisførsel. En slik plikt for retten kan forankres i tvistemålsloven § 86 annet ledd om at den bør sørge for at partenes anførsler blir så klare og fullstendige som mulig, jf avgjørelsen i Rt. 1963 side 996. Men plikten kan også bygges direkte på det kontradiktoriske prinsipp, som er en grunnsetning i vår rettergangsordning. Retten må ikke ved sin avgjørelse bygge på en begrunnelse eller komme til et resultat som partene ikke har hatt rimelig anledning til å uttale seg om, med mindre det må anses klart at slik uttalelse ville være uten betydning.”

(26) Selv om det kontradiktoriske prinsipp er en bærebjelke i vår prosessordning, har tvistemålsloven ingen generell bestemmelse om kontradiksjon. Men prinsippet kommer til syne i en rekke enkeltbestemmelser. For voldgiftssaker er det kontradiktoriske prinsipp kommet til uttrykk i tvistemålsloven § 460, som lyder slik:

”Før avgjørelsen maa voldgiftsretten gi partene adgang til at uttale sig.”

(27) I dette må det ligge et krav om at partene gis en foranledning til å uttale seg dersom avgjørelsen ellers vil komme som en overraskelse på dem fordi voldgiftsretten vil bygge på noe annet enn det som partene har trukket frem i sine prosedyrer, jf. også det jeg nettopp har sitert fra avgjørelsen i Rt. 1990 side 8.

(28) Det er et spørsmål om kontradiksjonsprinsippet gjør seg like sterkt gjeldende i voldgiftssaker som i saker for de alminnelige domstoler. Voldgiftsretten står generelt friere enn de alminnelige domstoler ved saksbehandlingen, og dommere er valgt av partene på grunn av sin særlige kompetanse. Men nettopp når flertallet av voldgiftsrettens medlemmer ofte har annen kompetanse enn den juridiske, er risikoen større enn ellers for at rettens medlemmer ser sentrale faktiske forhold som de først tar opp i domskonferansen. Og når andre saksbehandlingsregler som gjelder for domstolene, ikke håndheves like strengt, er det særlig viktig at det helt grunnleggende kravet til kontradiksjon blir ivaretatt. Jeg kan derfor ikke se at det bør stilles mindre strenge krav til håndhevelsen av kontradiksjonsprinsippet i voldgiftssaker enn i vanlige rettssaker, i alle

fall ikke når det som her gjelder forhold av avgjørende betydning for rettens konklusjon på et vesentlig punkt.

- (29) Som jeg har vært inne på, ga Lisas prosessfullmektig i sin prosedyre for voldgiftsretten uttrykk for at hele gulvet var mangelfullt lagt, og at kostnadene med å utbedre mangelen ville beløpe seg til i underkant av 7 millioner kroner. Arbeidsfellesskapet bestred at det forelå en mangel som parten var erstatningsansvarlig for, men kom ikke med innsigelser mot beregningen av kravet. Likevel reduserte voldgiftsretten erstatningen kraftig i forhold til Lisas påstand – til under en tredel av kravet.
- (30) Det må legges til grunn at partene ikke har prosedert på den nærmere beregningen av erstatningen, eller at de på annen måte har kommentert nærmere de omstendigheter som voldgiftsretten la avgjørende vekt på da den reduserte erstatningen. Retten og partene var riktignok på befaring i de aktuelle butikklokalene. Da kan det ha falt noen bemerkninger om forhold av betydning for erstatningsutmålingen, men dette er høyst usikkert. Jeg legger til grunn at spørsmålet i alle fall ikke ble gjort til noe tvistepunkt. Videre forelå det en sakkundigrapport som konkluderte med at hele gulvet måtte skiftes ut, som ikke var blitt angrepet.
- (31) På denne bakgrunnen mener jeg at Lisa ikke hadde foranledning til å kommentere nærmere de forhold som voldgiftsretten la avgjørende vekt på ved beregningen av erstatningen. I første omgang måtte det være Arbeidsfellesskapets sak å gjøre slike innvendinger gjeldende. Jeg kan ikke se at det kan bebreides Lisa at selskapet ikke kommenterte forholdene når de ikke var bestridt eller gjort til tvistepunkter. Jeg er heller ikke enig med Arbeidsfellesskapet i at Lisas påstand – hvor det ble henvist til at erstatningen skulle utmåles etter rettens skjønn, begrenset til et visst beløp – kan forstås slik at det i betydelig utstrekning var opp til voldgiftsretten å utmåle erstatning på grunnlag av det den mente var relevant. Påstanden ble utformet da erstatningskravet ble fremsatt under saksforberedelsen for voldgiftsretten, og Lisa kjente da ikke til hvilke innvendinger Arbeidsfellesskapet ville gjøre gjeldende.
- (32) Min konklusjon er etter dette at voldgiftsretten klart begikk en saksbehandlingsfeil. Spørsmålet er hvilken virkning denne feilen skal ha.
- (33) Etter tvistemålsloven § 468 første ledd nr. 3 er en voldgiftsdom ugyldig når lovbestemmelser om fremgangsmåten er tilsidesatt, og ”det er sandsynlig, at feilen har hatt indflydelse paa utfaldet”. Bestemmelsen er noe strengere formulert enn den lignende bestemmelsen i § 384 om saksbehandlingsfeil i de alminnelige domstoler, som bruker formuleringen ”kan ha virket bestemmende paa avgjørelsens indhold”. Jeg legger til grunn at det på dette punktet vanligvis skal litt mer til for å få veltet en voldgiftsdom enn en ordinær dom, men at forskjellen i praksis ikke er stor, jf. Ot.prp. nr. 29 (1979-1980) side 13.
- (34) Når kontradiksjonsprinsippet er tilsidesatt, er det vanskelig å vite hvordan resultatet ville ha blitt uten feilen. Prinsippet er så vesentlig at det etter mitt syn ikke kan stilles høye krav til sannsynligheten for at feilen har virket inn. Snarere bør det nærmest være en presumpsjon for at feilen har hatt betydning.
- (35) Om betydningen av feilen i vår sak uttaler tingretten på side 10 i dommen:

”Det er en rekke forhold knyttet til spørsmålet om kravet skulle neddiskonteres, neddiskonteringsperioder og renter, som partene ville ha hatt interesse av å kommentere og føre bevis for. Det ble under saksforberedelsen, og under hovedforhandlingen blant annet ikke gitt forklaringer på, eller ført bevis, for hvordan fordelingen mellom trafikk- og reolareal var, og ville bli i butikkarealet i fremtiden og konsekvenser av om flisene skiftes umiddelbart, eller etter hvert som de gikk i stykker.”

- (36) Disse betraktningene er jeg enig i, og jeg finner det tilstrekkelig sannsynliggjort at feilen har hatt innflytelse på resultatet.
- (37) Feilen knytter seg bare til erstatningsutmålingen, og ikke til avgjørelsen av ansvarsgrunnlaget. Spørsmålet er om bare den delen av dommen som gjelder utmålingen, kan oppheves.
- (38) Det er adgang til å oppheve ett av flere krav dersom kravene ikke har en slik innbyrdes sammenheng at de bør behandles samlet, jf. formuleringen ”i den utstrækning” i § 467, jr. § 468. Men i prosessuell henseende er spørsmålene om ansvarsgrunnlag og erstatningsutmåling ulike elementer i ett og samme krav. Kan det da gis dom for at bare avgjørelsen om erstatningsutmålingen kjennes ugyldig, mens avgjørelsen av ansvarsgrunnlaget blir stående?
- (39) Det knytter seg ingen feil til voldgiftsrettens behandling av erstatningsgrunnlaget i vår sak, som har vært grundig prøvet. Dersom hele voldgiftsdommen må oppheves, vil Arbeidsfellesskapet – på grunn av feil som bare har rammet Lisa – få adgang til å prøve ansvarsgrunnlaget på nytt. Dette er i dårlig samsvar med hovedregelen om at voldgiftsdommer ikke kan overprøves, jf. § 464 andre ledd, og kan virke urimelig overfor Lisa. Også prosessøkonomiske hensyn taler imot en slik løsning. Avgjørelsen av spørsmålet om ansvarsgrunnlag var klart det mest omfattende spørsmålet voldgiftsretten behandlet.
- (40) Dersom de ulike elementer i et krav henger innbyrdes sammen, slik at standpunktet til ett element kan påvirke standpunktet til et annet, må det likevel være klart at opphevelsen ikke kan begrenses til det ene elementet. Slik kan blant annet sammenhengen mellom ansvarsgrunnlag og utmåling undertiden være, jf. forutsetningsvis avgjørelsen i Rt. 1995 side 1106.
- (41) Men det er langt fra alltid en slik sammenheng mellom de ulike elementer i et krav. Loven åpner da også for at behandlingen av forskjellige elementer av et krav kan deles opp i ulike sammenhenger. Av sentral betydning er det her at det – i utgangspunktet – er anledning til å reise fastsettelsessøksmål med påstand om at det foreligger erstatningsplikt, jf. tvistemålsloven § 54 og Rt. 1981 side 1333, Rt. 1993 side 654 og Rt. 1995 side 1106. Jeg tilføyer at i saker om erstatningskrav eller andre krav hvis omfang er omtvistet, kan pådømmelsen etter begjæring av begge parter deles slik at avgjørelsen av kravets omfang utsettes, jf. § 151 andre ledd. Andre bestemmelser er § 98 andre ledd om oppdeling av søksmål, §§ 383 og 466 om at gjenstanden for anke kan avgrenses og §§ 385 og 392 om delvis oppheving ved ankebehandling. Dette illustrerer at det kan være fullt mulig og forsvarlig at to elementer som inngår i samme krav, behandles atskilt. Jeg kan ikke se at det er avgjørende innvendinger mot å foreta en tilsvarende oppdeling når det knytter seg ugyldighetsgrunner til behandlingen av deler av et erstatningskrav i en voldgiftssak dersom det ikke er en slik sammenheng mellom elementene at de må behandles samlet.

- (42) Etter mitt syn er det ikke en slik nær sammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og erstatningsberegningen i vår sak at det er betenkelig å begrense opphevelsen til den delen av dommen som gjelder utmålingen. Ved en ny behandling kan spørsmålet om utmåling prosederes fullt ut – også de aspekter som voldgiftsretten la avgjørende vekt på ved utmålingen. Derimot vil ikke avgjørelsen av om det foreligger en erstatningsbetingende mangel, kunne bli prøvd på nytt. Men dette er en konsekvens av at voldgiftsdommen i utgangspunktet ikke kan overprøves, og fremtrer ikke som urimelig overfor Arbeidsfellesskapet.
- (43) Min konklusjon er etter dette at opphevelsen av voldgiftsdommen kan begrenses til den delen av dommen som gjelder erstatningsutmålingen. Anken må etter dette tas til følge og tingrettens dom punkt 1 stadfestes.
- (44) Lisa har lagt ned påstand om å bli tilkjent saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett. Saken har dels reist uavklarte rettsspørsmål, og årsaken til at det spørsmål saken gjelder, kom opp, lå utenfor partenes kontroll. Jeg finner det derfor mest rimelig at hver av partene bærer sine egne omkostninger for de tre instanser, jf. unntaksbestemmelsen i tvistemålsloven § 180 andre ledd, jf. § 172 andre ledd.
- (45) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Tingrettens dom – domsslutningen punkt 1 – stadfestes.
2. Saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett tilkjennes ikke.

- (46) Dommer **Rieber-Mohn:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (47) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (48) Dommer **Flock:** Likeså.
- (49) Dommer **Aasland:** Likeså.
- (50) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Tingrettens dom – domsslutningen punkt 1 – stadfestes.
2. Saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett tilkjennes ikke.

Riktig utskrift bekreftes: